

OBVEŠČEVALEC

LETO III.

LITIJA, 1962

ŠT. 6-7

Zabeleženi uspehi poslovanja v prvi polovici leta 1962

Za nami je prva polovica letošnjega leta. Sestavljen je tudi obračun našega dela tako, da lahko vidimo, kako smo delali in poslovali, ter kakšen uspeh smo dosegli po novih instrumentih.

Kljub težavam, ki so se pojavile v prvih mesecih letošnjega leta, smo dosegli zadovoljive rezultate tako v količinski proizvodnji, kakor v finančnem pogledu. Seveda pa finančni uspeh ni takšen kot smo ga dosegli v preteklem letu, predvsem zato, ker smo v letošnjem letu poslovali povsem pod drugačnimi pogoji in so prišli do izraza novi instrumenti, ki temelje na novo izišlih predpisih.

Proizvodne uspehe nam kažejo naslednji količinski pokazatelji:

Preja	Proizvodnja v prvem polletju		
	1961	1962	Indeks 1962/1961
Enojna	1 767 727	1 806 240	102,1
bombažna	1 505 088	1 461 861	97,1
stanična	262 639	343 522	130,7
sintetična	—	857	—
Sukana	179 030	175 610	98,1
bombažna	164 547	158 840	96,5
stanična	14 483	16 770	115,7
sintetična	—	—	—

Preračunano na bazo Nm 34 pa dobimo, da je znašala proizvodnja v baznih kg pri:

— enojni preji kg	1 896 108	1 993 201	105,1
— sukani preji kg	183 764	185 485	100,9

Iz navedenih podatkov je razvidno, da se je proizvodnja enojne preje v efektivnih tonah povečala za 2,1% ali 39 ton v odnosu na preteklo leto. Proizvodnja sukane preje pa je za 1,9% manjša v primerjavi z letom 1961, to pa zato, ker je obratovala sukalnica preteklo leto v treh izmenah, medtem, ko je letos delala samo v dveh izmenah. Tretjo izmeno smo bili v letošnjem letu prisiljeni ukiniti zato, ker je kvaliteta sukane preje slabša zaradi iztrošenosti strojnega parka. Zaradi tega smo letos pričeli z rekonstrukcijo sukalnih strojev in predvidevamo, da bo končana do konca leta. Po rekonstrukciji se bo proizvodnja sukane preje na istih strojih skoraj podvojila.

Povsem drugačne rezultate pa nam kaže bazna produkcija, ki je pri enojni preji v odnosu na lansko obdobje za 5,1% večja. Bazni pokazatelj nam kaže dejansko dinamiko proizvodnje, medtem ko je efektivna proizvodnja odvisna od nihanja številke.

Povprečna številka preje je bila:	1961	1962
— pri enojni preji v prvem polletju	Nm 34,68	36,13
— pri sukani preji v prvem polletju	Nm 33,98	34,94

Iz primerjave povprečne številke leta 1961 z letom 1962 je razvidno, da bi v efektivni dosegli mnogo boljše rezultate, če bi delali iste številke, kot v lanskem

obdobju. To pa ni bilo mogoče, ker nam je primanjkovalo ustreznih surovin oz. ustreznih klas bombaža za proizvodnjo nižjih številke, poleg tega pa je bilo tudi od strani kupcev večje povpraševanje po višjih številkah. Vse to je vplivalo, da smo delali višje številke, kot smo jih predvidevali po planu za leto 1962.

Vsa navedena dejstva se odražajo na proizvodnem planu za leto 1962 tako, da je le-ta realiziran

v efektivni: pri enojni preji	93,6 %
pri sukani preji	126,9 %
v bazi pa: pri enojni preji	103,3 %
pri sukani preji	125,2 %

Posebno pozornost zasluži tudi kakovost izdelkov, ker pomembnost tega faktorja stopa vedno bolj v ospredje.

Po kakovosti izdelkov je bilo enojne preje v prvem polletju

	1961	1962
— na regularnih kopsih	ton 1737,0	1785,0
— na deforiranih kopsih	ton 30,7	20,9

Izmeček prikazan v odstotku pa je naslednji:

— leto 1961	1,73 % izmečka
— leto 1962	1,16 % izmečka

MONTAŽA NOVE ČISTILNICE: Čistilnica bo stekla predvidoma začetkom novembra t. l., s tem bo zagotovljena boljša kvaliteta naših izdelkov in večja produktivnost dela v tem oddelku.

Ti rezultati nam kažejo izboljšanje v odnosu na lansko obdobje, vendar še niso izkoriščene vse možnosti in se da odstotek izmečka še znižati.

Pri izdelovanju stročnic pa smo zabeležili naslednje uspehe. V odnosu na lansko obdobje se je proizvodnja povečala za 12,8%, medtem ko je planska obveznost izpolnjena 109,2%.

Poleg uspehov v proizvodnji smo dosegli tudi znaten napredek v pogledu zaposlitev, delovnih ur in produktivnosti, kar nam kažejo naslednji podatki.

	I. polletje		
	1961	1962	Indeks 1962/1961
Predilnica			
Število zaposlenih	436	422	96,7
Opravljen ure	460 686	438 312	95,1
Doseženi kg preje na 1/h	3,83	4,12	107,5
Sukalnica			
Število zaposlenih	69	48	69,5
Opravljen ure	67 582	49 590	73,3
Doseženi kg preje na 1/h	2,64	3,54	132,5
Stročnarna			
Število zaposlenih	24	20	83,3
Opravljen ure	24 061	17 922	74,4
Doseženi kg stročnic na 1/h	5,24	7,95	151,7

Če združimo proizvodnjo vseh treh proizvodnih enot s pomočjo ponderjev v celoto vidimo, da se je proizvodnja (v efektivni) nasproti lanskemu letu povečala za 1,9%, medtem ko smo plansko obvezo izpolnili 95,2%.

Ce pa upoštevamo pri preji bazno proizvodnjo dobimo, da je proizvodnja nasproti lanskemu letu za 4,8% višja, planska obveznost pa je izpolnjena 105,3%.

Vzporedno z naraščanjem proizvodnje se je dvignila tudi produktivnost v povprečju za vse tri proizvodne delovne skupnosti za 11,3%.

Iz proizvodne problematike sledijo naslednje ugotovitve:

1. Negativna razlika med efektivno proizvodnjo in planom je posledica predenja višjih števil tako, da znaša povprečna Nm 36,13, medtem ko je bila planirana 33,02.

2. Podjetje je moralo preiti na predenje višjih števil zaradi pomanjkanja ustreznih klas bombaža za predenje nižjih števil.

3. Delni izpad plana v efektivni je povzročila tudi zakasnela montaža prstančnih strojev s strani dobavitelja »Krušika.«

4. Proizvodnja, preračunana na bazni pokazatelj, je najvišja v povojni dobi.

5. Iz navedenih zaključkov izhaja, da je izpad plana v efektivni posledica objektivnih težav, na katero kolektiv ni mogel vplivati.

Finančno poslovanje:

Za razliko od preteklih let se ugotavlja v letu 1962 celotni dohodek kakor tudi dohodek na plačano realizacijo in ne fakturirano realizacijo kot v prejšnjih letih. Končni rezultat je zaradi tega nekoliko slabši. Vsekakor so pri tem imeli važno vlogo tudi novi instrumenti — nova delitev dohodka, posebno pa dražja surovina. V zvezi z nadaljnjim utrjevanjem gospodarstva je bila določena nova vrednost USA dolarja iz 632 na 750 din, kar je prizadelo posebno naše podjetje, ki mora skoraj vso surovino uvoziti.

Po plačani realizaciji smo dosegli naslednje rezultate:

I. polletje 1962 v 000 din	
Celotni dohodek	1 374 534
Dohodek	255 760
Prispevek iz dohodka	38 364
Čisti dohodek	217 396
Ostane za sklade	35 867

Zaradi zgoraj omenjenih vzrokov nam primerjava rezultatov doseženih na osnovi plačane realizacije ne da prave slike. Realnejšo sliko dobimo, če primerjamo letošnji uspeh z lanskim na osnovi fakturirane realizacije.

	I. polletje v 000 din		
	1961	1962	1962/1961
Celotni dohodek	1 530 875	1 534 530	100,2
Dohodek	376 425	294 134	78,1
Ostane za sklade	92 447	43 238	46,7

Končni rezultat 53,3% je slabši v odnosu na lansko leto, to pa zato, ker smo v lanskem letu v prvih mesecih delali s surovino po starih — nižjih cenah.

Analiza zdravstvenega stanja v I. polletju 1962

V prvem polletju letošnjega leta je bilo zaradi bolezni, poškodb pri delu in izven dela izgubljenih 9130 dni ali 8,7% glede na število članov kolektiva.

Bolniški stalež se je gibal po mesecih takole:

januar	6,7%	april	11,0%
februar	8,2%	maj	6,5%
marec	11,4%	junij	8,6%

V mesecih februarju, marcu in delno aprilu je bil stalež visok zaradi epidemije gripe. Iz evidence obolenj je razvidno, da je bilo po obolenjih v bolniškem staležu:

Vrsta obolenja	Obolenih		Izgubljenih dni	%
	moških	žena		
obolenja dihal	70	208	2464	27
bolezni kosti in drugih gibal	8	57	876	9,5
poškodbe izven dela	20	18	854	9,3
poškodbe pri delu	22	19	387	4,2
nerevmatična obolenja srca in bolezni ožilja	5	22	488	5,2
bolezni ženskih spolovil	31	666	666	7,2
novotvorbe	3	554	554	6
bolezni prebavil in jeter	11	40	651	7,1
bolezni ledvic, mokril in spolovil	1	16	381	4,2
nega in spremstvo	2	126	432	4,7
bolezni kože in podkožja	6	16	226	2,5
živčne bolezni in duševne motnje	2	14	208	2,3
komplikacije nosečnosti		13	209	2,3

V razčlenitvi obolenj so navedene glavne bolezni (91,5%) zaradi katerih so bili zaposleni v bolniškem staležu.

Tuberkuloze in ostalih nalezljivih bolezni v I. polletju ni bilo evidentiranih.

Iz pregleda je razvidno, da je visok odstotek izgubljenih dni zaradi obolenj dihal, poškodb izven dela in pri delu, bolezni kosti in drugih gibal in bolezni ženskih spolovil in novotvorb.

Obratne nesreče so v porastu zaradi nepazljivosti, predvsem pa naglice pri delu. Množijo se tudi nesreče na poti na delo s kolesi in mopedi in to zaradi prevelike hitrosti na nepreglednih ovinkih in slabo vzdrževanih cest. Te nesreče se največ dogajajo ob 3. in 4. uri zjutraj.

Prav je, da se nezgode na poti na delo takoj prijavijo, ker kasneje brez dokazov ni mogoče uveljavljati pravic, ki izhajajo iz Zakona o zdravstvenem zavarovanju (100%-no nadomestilo za čas zdravljenja).

Iz gornjih podatkov je razvidno, da bo treba vložiti precej truda, da bomo dosegli boljše rezultate v predvidevanjih za zmanjšanje bolniškega staleža.

Direktor Tone Koprivnikar - odšel na novo službeno mesto kot podpredsednik OLO Lj.

Rodil se je 15. 6. 1923 na Bregu pri Litiji. 15. 7. 1941 je pričel organizirano delati za NOV, leta 1943 pa je vstopil v NOV. V NOV sta bila tudi 2 njegova brata, eden od teh je kot borec NOV padel. Mama in 2 mlajša brata pa so bili izseljeni v Nemčijo.

Pred 7. leti je bil postavljen, v našem podjetju kot direktor. Takrat je bila situacija v podjetju težka in ni je bilo lahko reševati. Treba je bilo močne roke in jeklene volje, da je podjetje steklo tako, kot je bilo treba. Danes po 7. letih ugotavljamo lahko, da je bilo v tem času mnogo storjenega. Zaključena je rekonstrukcija predilnice in novi stroji že obratujejo. Rekonstrukcija čistilnice je tik pred zaključkom, stroji so montirani in bodo kmalu pričeli s proizvodnjo. Pričela se je tudi rekonstrukcija sukalnice.

Ni skrbel samo za izboljšanje podjetja, pač pa tudi za izboljšanje delovnih pogojev zaposlenih ljudi, saj je bilo v tem času tudi v tej smeri mnogo storjenega. Zavzemal se je za postavitve lastnega počitniškega doma, ki je bil postavljen leta 1959 v Novigradu, kjer lahko člani kolektiva preživijo svoj dopust. Uspel je mobilizirati organe samoupravljanja v podjetju in sindikat, da se je pokrenila akcija za izboljšanje položaja zaposlenih žena za skrajšan delovni čas v nočni izmeni. Pod njegovim vodenjem je podjetje organiziralo razne sistematične zdravniške preglede tako fluorografske za vse zaposlene, ginekološke za vse žene, preglede delavcev v čistilnici itd.

Pred kratkim je bila ustanovljena zdravstvena posvetovalnica za člane kolektiva. V tem času je bil uveden topel obrok v lastni menzi, preurejena in modernizirana menza, pričela se je gradnja stanovanjskih blokov itd.

Zanimal se je za probleme zaposlenih delavcev. Za te probleme je zvedel večkrat tudi od članov kolektiva, ki so odhajali v pokoj. Te upokojene člane

kolektiva je mesečno vabil na razgovore ob odhodu iz podjetja. V sproščenem pogovoru so marsikaj zanimivega povedali. Tudi na upokojene člane kolektiva, ki so odšli iz podjetja pred njegovim prihodom ni pozabil. Tako je že v lanskem letu predlagal, da bi podjetje povabilo vse upokojence na ogled podjetja in letos je bila ta zamisel uresničena. Zbralo se je lepo število upokojencev na proslavo.

Vse take zamisli je zmožgal, ker je znal pravilno usmeriti delo organov samoupravljanja. Ne samo kot direktor, tudi kot komunist je sodeloval v raznih političnih organizacijah v podjetju in v raznih organih izven podjetja. Bil je vrsto let član občinskega in okrajnega zbora proizvajalcev, predsednik sveta za industrijo in obrt OLO, predsednik komisije za investicijske programe OLO, predsednik UO Komunalne banke Litija itd.

Kot domačin se je vedno zavzemal, da bi se spremenil tudi videz Litije. Nenehno je imel v mislih in načrtih razna izboljšanja tako podjetja, kot Litije in je te misli znal tudi uresničiti.

Bil je iniciator za naš Tovarniški obveščevalec. Ni odnehal prej, dokler nas ni vzpodbudil za to idejo. Vedno je bil pripravljen pomagati uredniškemu odboru tako z nasveti, kakor tudi z različnimi aktualnimi članki. Trudil se je in želel, da bi se list izboljšal. Prve 4 številke obveščevalca so bile stiskane doma na maticah. Ker je hotel, da bi list obogatili tudi s fotografijami, je iskal nove tiskarne in tako je sedaj, po 2 letih izhajanja časopisa bil vedno zadovoljen, kadar je bila kakšna številka bolj zanimiva in pestrejša. Kadar koli se je kaj zataknilo, je uredniški odbor iskal pomoči pri njem. Za vso pomoč, ki nam jo je nudil, se mu uredniški odbor iskreno zahvaljuje. Pri našem bodočem delu bomo pogrešali njegove pomoči, potrudili pa se bomo, da bo list postal mobilizator kolektiva, kar je tudi sam vedno želel.

Na njegovem novem položaju mu želimo mnogo uspehov in zadovoljstva. Prepričani smo, da ne bo povsem pretrgal vezi z nami in da bo z nami vred vesel vsakega uspeha, ki ga bomo v bodoče dosegli.

Uredniški odbor

Pred ustanovitvijo Komunalne skupnosti socialnega zavarovanja

Po novem zakonu o socialnem zavarovanju se bodo v mesecu oktobru ustanovile komunalne skupnosti. Namen nove organizacije je približati zavarovanje zavarovancem.

Komunalne skupnosti zavarovancev bodo imele svoje organe, ki bodo sprejemali sklepe in ukrepe v zvezi z izvajanjem zdravstvenega zavarovanja. Vrhovni samoupravni organ komunalne skupnosti zavarovancev, preko katerega zavarovanci posredno upravljajo sklade in izvajajo zavarovanje je **skupščina skupnosti**. Skupščine volijo posredno volilna telesa, ki jih bo določila ljudska republika. Mandat članov skupščine traja 4 leta s tem, da se vsako drugo leto voli polovica članov.

Skupščina odloča o ukrepih za oblikovanje sredstev za sklade in o organizaciji službe na svojem območju, dolžna je zbirati sredstva na tak način in v takih časovnih razdobjih ter z njimi tako gospodariti, da omogoča zavarovancem, da pridejo redno in nemočno do svojih pravic. Skupščine tudi sprejemajo programe dejavnosti socialnega zavarovanja za skupnost, določajo politiko črpanja sredstev skladov skupnosti in dajejo smernice za poslovanje službe socialnega zavarovanja z namenom, da bo uveljavljanje pravic čim boljše in čim smotrnejše skrbijo za varčno tro-

O čem sta razpravljala in sklepala DS in UO

Nakup investicij za Izvenindustrijske obrate

DS je odobril nakup investicij za IO-obrate iz amortizacijskih sredstev v višini 1 550 000 din in sicer:

zamenjava boilerja v kuhinji	60 000 din
hladilnik	800 000 din
loščilec za parket	60 000 din
lupilec za krompir	180 000 din
računski strojček	450 000 din

Prispevek Osnovni šoli Litija

DS je odobril prispevek 1 milijon din Osnovni šoli Litija.

Potrjen plan sredstev za vzdrževanje

DS je na zasedanju 5. 4. 1962 določil 5% od vrednosti osnovnih sredstev za vzdrževanje, kar zneso 70 092 884 din in še ostanek iz preteklega leta v višini 21 376 580 din, torej skupno 91 469 464 din. Ta sredstva se bodo uporabila za popravilo sukalnih strojev, čistilnih strojev, poda v čistilnici, popravilo odsosovalnih naprav pri prstančnih strojih, popravilo klima naprave, za rezervne dele za prstančne stroje, popravilo dvigala, elektromotorjev, elektroinstalacij, transformatorske postaje, popravilo gasivskega bazena itd. Na zasedanju 30. 5. 1962 je DS v zvezi s splošno štednjo sprejel sklep, da se procent za vzdrževanje zniža na 3,9%.

Nadurno delo

DS je sklenil, da se načeloma odpravi delo v nadurah. V nadurah se lahko dela brez posebnih omejitev v proizvodnih oddelkih, če to narekujejo potrebe v zvezi z izpolnjevanjem planskih obveznosti, v zvezi z možnostjo prodaje izdelkov in v zvezi z izboljšanjem finančnih rezultatov. Ostali oddelki t. j. predvsem **uslužbenci** in služba vzdrževanja pa lahko delajo v nadurah samo v izrednih primerih, vendar se morajo te odobriti dnevno po šefih oddelkov, upravni odbor pa mora sproti zasledovati **porast** nadur. Kjer je potrebno delo v popoldanskem času, naj se z organizacijskimi ukrepi delo uredi tako, da bo izvršeno v rednem delovnem času.

Potrjen predlog plana koriščenja sredstev za izobraževanje za leto 1962

V planu so predvideni razni seminarji in tečaji za mazače, mojstre in vodje izmen, predice in snemalke, za člane samoupravljanja, za gasivce, za štipe dije itd.

Sprejet Pravilnik o delitvi čistega dohodka in osebnih dohodkov

Na zasedanju dne 29. 6. 1962 je DS sprejel pravilnik o delitvi čistega dohodka in OD v celoti, kakor

šnje skladov in plodonosno nalaganje razpoložljivih sredstev. Skupščine bodo odločale tudi o ostalih zadevah in se zato znatno razlikujejo glede odločanja od dosedanjih skupščin socialnega zavarovanja.

Po temeljitih razpravah v samoupravnih organih občine, sindikatov, SZDL in ostalih organizacij se predvideva, da se bo ustanovila za našo območje komunalna skupnost, ki bi obsegala občino Litija in občino Moste. Iz analize je razvidno, da se bodo krili pri dobrem gospodarjenju izdatki z dohodki in bodo zagotovljene pravice zavarovancev iz določil osnovnega zavarovanja.

O socialnem zavarovanju in ustanovitvi komunalne skupnosti in o volitvah v samoupravne organe skupnosti zavarovancev bosta razpravljala na prihodnjih sejah delavski svet in sindikalna organizacija.

F. L.

je bil predlagan. Delovne skupnosti bodo v bodoče obravnavale pritožbe odn. upravičene primere spreminjale v okviru svojih mas. Na tem zasedanju je DS zavrnil pritožbe vodij izmen v vlagalnici, vlagalk v vlagalnici in skladiščnika tehničnega materiala. Količkor bi se pokazala potreba po drugačnem razporedu delovnih mest dosedanjih vodij izmen v čistilnici in mikalnici in event. nepravilnosti pri odmeri točk vodij izmen vlagalnice, vlagalk v vlagalnici in skladiščnika tehničnega materiala, naj o tem razpravljajo in sklepajo delovne skupnosti in dajo delavskemu svetu predloge za spremembe pravilnika.

Pristop k Poslovnemu združenju tekstilne industrije

DS je že na zasedanju 30. 5. 1962 sklenil, da pristopi naše podjetje k Poslovnemu združenju tekstilne industrije in pooblastil direktorja, da zastopa podjetje v njem. Na zasedanju dne 29. 6. 1962 pa je dodatno sklenil, da v Poslovnem združenju polnovejavno zastopa podjetje v odsotnosti direktorja, pomočnik direktorja tov. Senica Maks.

Najetje kredita pri Skladu za zidanje stanovanjskih hiš ObLO Litija

DS je sklenil, da se ta sklad zaprosi, odn. se z njim sklene pogodba o najetju kredita in sicer:

— za stanovanjski blok, ki se bo pričel graditi v letu 1962 za najetje kredita 27 milijonov din s 3% obrestno mero za dobo 15 let;

— za Medvedov blok, ki je že vseljen, za najetje kredita 15 726 988 din po 3%-ni obrestni meri za dobo 15 let;

— za kupljena stanovanja v zgradbi Komunalne banke Litija za najetje kredita v višini 9 830 000 din po 3%-ni obrestni meri za dobo 15 let.

Sredstva za družbeni investicijski sklad

DS je sklenil, da se podpiše pogodba z Družbenim investicijskim skladom ObLO Litija za 4 milijone din brezobrestnega posojila za dobo 1 leta t. j. vključno do julija 1963.

Nadalje je sklenil, da se sredstva 3 milijone din, po pogodbi z dne 15. 2. 1960 in dopolnilom 31. 5. 1960, vložena kot posojilo v ta sklad, spremenijo v dotacijo.

Razvoj podjetja

Na seji dne 21. 5. 1962 je UO razpravljal po poročilu tov. direktorja o dosedanjem razvoju podjetja. Strinjal se je s tem, da se podjetje razvija kot predilnica, gleda pa naj se tudi na možnost predelave preje. Pooblastil je tov. direktorja za dogovore v zvezi z nakupom pletilnice v »Spiku« Kranj. O poteku nakupa bo sproti obveščen upravni odbor.

Organizacijska shema

Na seji 20. 6. 1962 je UO razpravljal o organizacijski shemi podjetja. Skenil je med drugim, naj se na delovna mesta nadmojstrov postavijo tekstilni tehniki, ko bodo le-ti imeli dovolj prakse.

Novo cene v Počitniškem domu

Delavski svet je na zasedanju 20. 7. 1962 potrdil nove cene penzionov v Počitniškem domu in sicer:

Člani kolektiva in njihovi najbližji svojci — mož, žena, nepreskrbljeni otroci, ostali družinski člani, ki jih morajo starši po zakonu vzdrževati, otroci, ki jih je vzel zakonec oz. starši na vzdrževanje — plačujejo penzion takole:

— oni do 35 000 din mesečnih osebnih dohodkov plačajo v času sezone 400 din, izven sezone t. j. junij in september 350 din.

— oni, ki imajo nad 35 000 din mesečnih osebnih dohodkov plačajo v sezoni 450 din, izven sezone 400 din.

Če sta oba zakonca zaposlena, se seštevajo mesečni osebni dohodki obeh zakoncev.

Če je drugi zakonec zaposlen pri drugi organizaciji odn. izven podjetja, mora izkazati svoj osebni dohodek z listino, potrdilom, odrezkom itd., lahko da pa tudi sam izjavo o višini osebnega dohodka, če pri tem ne bi užival večjega regresa.

Mesečni osebni dohodek se upošteva pred nastopom letovanja tako n. pr. če gre član kolektiva na letovanje 1. avgusta, se vzame v poštev osebni dohodek za junij, če gre pa 12. avgusta se vzame v poštev osebni dohodek za julij. Skratka vzame se oni mesec, s katerim se lahko izkaže osebni dohodek.

Zakonski drug, ki je zaposlen izven našega podjetja, mora pa prinesiti potrdilo, v kolikšni višini uživa

regres v organizaciji v kateri je zaposlen odn. da ga sploh nima, ker organizacija še nima regresa. Zakonski drug, ki je zaposlen izven našega podjetja uživa regres le, če ga ne uživa v svojem podjetju. Kolikor uživa nižji regres se razlika od regresa, ki ga uživa v drugem podjetju in pa ki bi ga dobil v našem podjetju, pokrije v našem podjetju (Primer: če zakonski drug dobi 200 din regresa v drugem podjetju, dobi v našem podjetju razliko t. j. 200 din, če skupni dohodki ne presegajo 35 000 din.).

Prednja določila se uporabljajo tudi za naše upokojence. Upošteva se višina pokojnine, če sta oba zakonca upokojena in pa event. stalnejša honorarna zaposlitev.

Nove cene za penzije veljajo od začetka letošnje sezone oz. predsezone. Onim, ki so že plačali ceno penzionov po dosedanjih določitih bo povrnjena event. razlika.

Skrb sindikalne podružnice za zdravstveno ogrožene delavce

Upravni odbor sindikalne podružnice večkrat razpravlja o zdravstvenem stanju zaposlenih in o spremembah na področju socialnega zavarovanja. Izdatki za zdravstveno službo so iz leta v leto naraščali tako, da je bila nujna reorganizacija socialnega zavarovanja.

Novi zakon o socialnem in zdravstvenem zavarovanju je prinesel vrsto sprememb. Tako bodo gospodarske organizacije s 1. 1. 1963 plačevale do 30 dni bolniških izostankov same, nad 30 dni pa socialno zavarovanje.

Tudi višina nadomestila v odstotkih od osnovne je po novem zakonu spremenjena. Tako imajo zavarovanci, ki imajo 9 mesecev predhodnega zavarovanja (ali 18 mesecev s prekinitvami) in z njimi izenačeni za prvih 7 dni 80 %, od 8 do 60 dni 90 % in od 61. dneva dalje 100 %. Zavarovanci, ki ne izpolnjujejo teh pogojev, pa imajo za prvih 7 dni 60 %, od 8 do 60 dni 70 % in od 61. dneva dalje 100 %.

Od prvega dne izostanka z dela imajo pravico do 100 %-ne osnovne tisti zavarovanci, ki so postali nesposobni za delo zaradi nezgode pri delu ali zaradi poklicne bolezni, vajenci in učenci strokovnih šol s praktičnim poukom ter zavarovanci določeni za spremljevalca bolnika. Zakon tudi priznava vsem dolgotrajnim bolnikom 100 %-no nadomestilo os. dohodka.

Nadomestilo osebnega dohodka v primeru nosečnosti in poroda je ostalo v isti višini kot prej t. j. 100 % od osnovne za vseh 105 dni porodniškega dopusta ob pogoju najmanj 6-mesečne neprekinjene zaposlitve ali 12-mesečne s prekinitvami v zadnjih 2 letih. Če zavarovanka tega pogoja ne izpolnjuje, znaša nadomestilo 80 % od osnovne, ki se določa na enak način, kot za nadomestilo v primeru bolezni in drugih zavarovanih primerov, ki dajejo pravico do nadomestila.

Novo določilo v zakonu o zdravstvenem zavarovanju, da plačajo zavarovanci za recept po 60 dinarjev, hoče doseči to, da bi se zdravila ne razmetavala po nepotrebnem.

Ker se bodo po novem zakonu pokrivali primanjkljaji iz čistega osebnega dohodka, bomo morali zmanjšati odstotek bolniškega staleža, ki je v našem podjetju visok, zlasti v I. polletju letošnjega leta. Odstotek bolnikov se je gibal po letih takole:

1958	7,1 %
1959	5,2 %
1960	5,4 %
1961	6,1 %
I. polletje 1962	8,7 %

Sindikalna podružnica je nudila bolnikom, ki so bili dalj časa bolni in socialno ogroženi, pomoč.

Tako je od 1. 1. do 1. 9. 1962 prejelo 31 članov kolektiva 96 000 din pomoči. Težji bolniki so bili s strani članov sindikata tudi obiskani na domu ali pa v bolnici.

Preventivno okrevanje

Preventivno zdravljenje je bilo v letu 1962 odobreno 25 članom delovnega kolektiva. Zaradi ukinitve preventivnega sklada pri socialnem zavarovanju je koristilo okrevanje le 16 oseb. Tudi komisija za socialna in zdravstvena vprašanja pri upravnem odboru sindikata je predlagala za preventivno okrevanje v Novigradu 50 oseb.

Tako je koristilo preventivno okrevanje v letošnji sezoni 66 oseb ali 10 % delovnega kolektiva. Okrevanci so poslani na okrevanje le na podlagi zdravniških indikacij.

Izkoriščanje bolezenskih dopustov za opravljanje poljskih in drugih del

Upravni odbor sindikata je razpravljal tudi o izkoriščanju bolniškega staleža za opravljanje poljskih del. Zaradi tega nekateri člani kolektiva zdravljenje zavlačujejo. Zaradi takih izostankarjev so prizadeti ostali delavci, ki so pri delu preobremenjeni in ker je od višine izdatkov za bolniške izostanke odvisen tudi čisti dohodek in v zvezi s tem seveda tudi osebni dohodki delavcev.

Podjetje je uvedlo kontrolno službo nad bolniki. Tako je kontrolor pri prvem kontrolnem pregledu dobil 2 bolnika pri opravljanju poljskih del.

Prav bi bilo, da bi vsi člani kolektiva nadzorovali pravilno koriščenje bolniških izostankov.

V mesecu septembru se bo preselila zdravstvena posvetovalnica v podjetje (nad stročarno) in bodo tako člani kolektiva imeli še več možnosti posvetovati se glede zdravstvenega stanja.

L. F.

Finančno in materialno poslovanje 'Tovarniškega obveščevalca' v I. 1961

Stroški tiskanja	1 444 028 dinarjev
Honorarji sodelavcev	93 294 dinarjev
Izdatki skupno	1 537 322 dinarjev

Dohodkov z izdajanjem glasila nimamo, ker prejemajo člani kolektiva list brezplačno in je namenjen samo članom kolektiva ker služi kot interni obveščevalc za stvari, ki zadevajo samo podjetje. Pošiljamo ga ravno tako onim organom, katerim smo ga dolžni dostavljati po predpisih.

V letu 1961 je izšlo 11 številčk v nakladi 750 do 800 izvodov.

Izdatki v zvezi z izdajanjem glasila bremenijo materialne stroške.

Uredniški odbor

Kaj povzročča težkoče pri predelavi bombaža?

Če pogledamo razne ameriške statistike in analize bombaža, zasledimo poleg klasifikacije, dolžine vlakna, trdnosti, zrelosti, barve, tudi podatke o količini sladkorja. Na prvi pogled bi predilec pomislil, da je ta postavka nevažna in brezpomembna. Vendar pa temu ni tako. Gotovo se je že pripetilo predilcu, da so nastale pri kateri, sicer neoporečeni partiji bombaža težkoče pri pređenju, ki si jih ni znal razložiti. Iskal je krivdo v nevlaženosti bombaža, v vlagi v delovnih prostorih, v prevlekah obtežilnih valčkov, v kvarih na cilindrih ali v kardnih garniturah. Vse je našel v redu in kakor smo že rekli, bombažna vlakna so bila videti zdrava, enakomernost vlaken je bila zadovoljiva, vendar so se vlakna lepila na kalandre pri baterju, na kardnih garniturah, zlasti pa še na cilindre in obtežilne valjčke raztezalk, predprejnih in prejnih strojev.

Kaj je bil pravzaprav vzrok lepljenja?

Prevelik odsotek količine sladkorja v vlaknu. Iz tega vidimo, da je tudi ta podatek za bombaž mogoče važnejši kot vsi ostali. Kako nastane ta prevelika količina sladkorja v bombažu in kolikšna sme biti, se bomo v kratkih besedah seznanili v tem odstavku.

V literaturi označujejo ta proces pod medeni izloček (nemško: Honigtau, angl.: Honeydew).

Ta medeni izloček ali listni med, je sladek, sladkorjast in dextrin vsebujoč sok, s katerim so prevlečeni gornji deli mladih listov v obliki prozorne, firneže podobne, svetleče se prevleke. V nekaterih primerih pa zasledimo na listih svetle, lepljivo tekoče kapljice. Prevelike količine tega izločka, zlasti pa še, če se tvori v obliki kapljic, škoduje rastlinam ker jih napadajo rja ali pa siva plesen. Pri nas je te kapljice na listih opaziti največkrat po parkih, kjer raste kot okrasno drevo bukev z rdečimi listi. Že površen opazovalec bo videl na takih drevesih vse polno listnih uš, da izgledajo listi kot da bi bili prevlečeni s sivkastimi lisami. Če pa si bližje ogledamo liste, vidimo na njih majhne lepljive kapljice sladkega okusa. Zato tudi listne uši in s tem v zvezi tudi veliko število mravelj. Ta prevelika količina medenega izločka, zlasti pa še, če se tvorijo na listih kapljice, nastaja zaradi motenj v sestavini rastline, ali pa jo povzročajo insekti.

Medeni izloček rastlinskega izvora: prevelika koncentracija celuloze v listih, ki jo povzroči preveliko izhlapevanje vode ali pa premajhne količine vode, ki jih rastlina dobiva zaradi suše, so posledica, da se tvori na listih prevelika količina medenega izločka. Medeni izloček se tvori, kakor na vseh listih rastlin, tako tudi na bombažni rastlini.

Medeni izloček povzročen po insektih: rastlinske in listne uši, zlasti pa pri bombažu takozvana bela muha (nem.: Mottenschildlaus, angl.: Whitefly) povzročajo s svojimi jedkimi izločki in izsesavanjem na listih rastlin, da proizvajajo prekomerne količine medenega izločka.

Če na listih bombažne rastline izsesa insekt, bela muha, sladkor vsebujoč stanični sok, hoče rastlina ta sok, čim hitreje nadomestiti. Pri tem se tvori naenkrat preveč tega soka, ki se kopiči na listih v obliki kapljic. Te prevelike količine pa prav lahko pridejo zaradi vetra ali pri obiranju v dotik z bombažnimi vlakni.

Tudi če se bombaževe kobiljice predčasno odpro, so taka vlakna nezrela, imajo pa precej večjo količino topljivega sladkorja kot normalno zrela. Na ta način povzročajo taka vlakna pri pređenju lepljenje na valjčke in cilindre.

Ameriški znanstvenik Hoffpauir navaja, da vsebuje popolnoma zrel bombaž v času žetve med 0,01 — 0,17% sladkorja, v povprečju pa pod 0,10%. Nasprotno pa sta ameriška znanstvenika Crompton in Haver ugotovila, da ima bombaž 23 dni pred obiranjem do 15,9% sladkorja, ob obiranju pa samo 0,1%.

Ugotovljeno pa je, da povzročča količina sladkorja 0,3 — 0,4% pri pređenju zaradi lepljenja že velike težkoče.

Najbolj nevaren insekt in povzročitelj medenega izločka pri bombažu je takozvana bombažna uš (angl.: Cotton Louse). Ta uš je povsod, kjer pridelujejo bombaž.

Medeni izloček vsebuje v povprečju do 85% sladkorja, je zelo higroskopičen ter v vodi topljiv. Če je relativna vlaga v predilnici ali že samem bombažu visoka, se medeni izloček na vlaknih topi in povzročča lepljenje.

Ukrepi proti medenemu izločku: prve ukrepe podvzamejo pridelovalci bombaža s tem, da zatirajo povzročitelje insekta s kemičnimi sredstvi, največ DDT. Če pa dobimo že enkrat bombaž s prevelikim odstotkom sladkorja v predilnico, je treba znižati pri predelavi relativno vlago na ali pa pod 50 odstotkov. Rekli smo že, da je medeni izloček higroskopičen in lahko topljiv, zato že povzročča pri relativni vlagi 60 ali še več odstotkov lepljenje na valjčke.

Če vsebuje bombaž višjo prekomerno količino sladkorja, je treba ta bombaž primešavati normalnemu bombažu le v malih količinah. Take bale pa je priporočljivo pred uporabo razgrniti 4—6 tednov v vlažnem in toplem prostoru. Med tem časom se namreč tvorijo plesni in bakterije, ki medeni izloček razkroje.

Da pa ne bi ta odstavek zapeljal predilca, da bi smatral vsak najmanjši pojav lepljenja vlaken pri predelavi za vzrok v prekomerni količini sladkorja v vlaknu, je treba poudariti, da so še drugi vzroki, ki lepljenje povzročajo, kot razni oljni madeži bombažnih semen ali kosmi, naoljeni s strojnim oljem egrenirnih strojev itd. Poudariti pa je tudi treba, da lepljenje na valjčke povzročča pri Sudanskem bombažu ne prekomerna količina sladkorja, ampak prevelik odstotek voska na vlaknih. Tudi v tem slučaju je treba pri predelavi znižati relativno vlago v delovnih prostorih na 50%. Ravno tako pa tudi znižati temperaturo, da se vosek ne mehča.

Viktor Žagar

Zidanje novega stanovanjskega bloka

V septembru 1962 se bo pričela gradnja novega 20 stanovanjskega bloka za naše podjetje. Kot investitor bo nastopil »Sklad za zidanje stanovanjskih hiš v Litiji«. Ko bo blok gotov, ga bo prevzela tovarna. Gradnja bo stala ca. 50 milijonov dinarjev. Polovico te vsote bo Predilnica plačala v tem in prihodnjem letu iz sklada skupne porabe. Za drugo polovico pa bo dal Sklad Predilnici dolgoročno posojilo. Del sredstev pa bodo morali prispevati tudi bodoči stanovalci.

Blok bo zgrajen na Stavbah nasproti Otroškega vrtca. V tem letu je predvideno, da bo zgrajen do III. faze, to je toliko, da bo pod streho. Dokončan pa bo predvidoma do avgusta 1963. Blok bo tri nadstropen s poševno streho in bo imel naslednja stanovanja:

- 4 dvosobna stanovanja površine 66,10 m², predvidena mesečna stanarina bo 8016 din;
- 4 enosobna stanovanja površine 44,33 m², predvidena mesečna stanarina bo 5470 din;
- 8 večjih garsonier površine 22,44 m², predvidena mesečna stanarina bo 2768 din;
- 4 manjše garsoniere površine 17,93 m², predvidena mesečna stanarina bo 2210 din;

Dvosobna in enosobna stanovanja ter večje garsoniere bodo imele v prvem in drugem ter tretjem nadstropju tudi balkone.

Navedene stanarine so vzete iz projekta ter jih je smatrati za približne.

Z zgraditvijo tega bloka bomo napravili spet korak naprej pri reševanju pereče stanovanjske krize. Kot je razvidno iz popisa stanovanj so v bloku predvidena predvsem manjša stanovanja, po katerih se je v zadnjem času pokazala večja potreba.

UPOKOJENI SO BILI

V maju 1962

- Kavšek Ivan, električar-monter, z delovno dobo v našem podjetju 15 let.
Krhlikar Jože, mazač, z delovno dobo v našem podjetju 16 let.
Mlakar Marija, mikalka, z delovno dobo v našem podjetju 15 let.
Avsenik Marija, motovilka, z delovno dobo v našem podjetju 21 let.

Upokojenci: Pavliha Alojz, Baš Štefka, Šular Franc

V juniju 1962

- Baš Štefka, prebiralka cev, invalidsko upokojena, z delovno dobo v našem podjetju 14 let in 8 mesecev.
Pavliha Alojz, podmojster, z delovno dobo v našem podjetju 35 let in 5 mesecev.
Šular Franc, mojster, z delovno dobo v našem podjetju 25 let in 9 mesecev.

Avsenik Marija, roj. 12. 11. 1901, se je zaposlila v našem podjetju 1930. leta. V družini je bilo 5 otrok, 2 brata sta delala v topilnici svinca v Litiji. Ko je prišla v naše podjetje, je bila takoj poslana na delo v motovilnico in je ves čas svoje zaposlitve delala kot motovilka. V bivši Jugoslaviji je bila večkrat po par mesecev brez dela in to takrat, kadar ni bilo naročil po sukani preji. Leta 1940 je bila odpuščena zaradi redukcije delovne sile. Leta 1942 je pričela sodelovati z NOV. Prenašala je razna zdravila, stregla bolnim borcem NOV, bila kurirka itd. Zaradi sodelovanja z NOV je bila aretirana in leta 1944 zaprta 6 mesecev v litijskih zaporih, nato v Begunjah in Salzburgu. Iz salzburškega zapora je ušla in se pripeljala z vlakom do St. Vida nad Ljubljano, od St. Vida do Litije pa je prišla peš. Hodila je od 8. ure zjutraj do 6. ure zvečer. Ko se je vrnila domov, je nadaljevala z delom za NOV. En njen brat je bil interniran v Mathausen, kjer je umrl, drugega brata, ki je tudi delal za NOV, pa so Nemci leta 1944 streljali nad cerkvijo v Litiji. Ranjen je sam prišel do doma in je ostal živ.

Po osvoboditvi se je tov. Avsenikova zaposlila pri nas oktobra 1945 in je spet ves čas delala kot motovilka. Upokojena je bila 24. 5. 1962.

Pavliha Alojz, roj. 28. 6. 1907 se je zaposlil v našem podjetju leta 1924. Najprej je delal do julija 1924 v motovilnici, nato do avgusta 1924 kot dvorišnji delavec, od takrat dalje pa kot vozač predpreje, po nekaj letih pa kot vozač preje. Na tem delovnem mestu je ostal vse do leta 1941. Med vojno je delal

po vseh tovarni, tako v čistilnici, regeneraciji odpadkov, predpredilnici, predilnici, sukalnici, stročnarni itd. Skratka, spoznal je delo v vsem podjetju. Junija 1944 je bil aretiran zaradi sodelovanja z NOV. Isti dan, ko je bil aretiran, je po zaslišanju pobegnil in odšel v Kamniško-Zasavski odred. V tem odredu je bil do novembra 1944, nato pa je živel doma v Litiji.

Po osvoboditvi se je zaposlil 17. 5. 1945. Najprej je delal kot mazač strojev v predilnici, leta 1947 pa je bil postavljen za podmojstra in je delal nato kot podmojster in kot rezervni podmojster vseskozi do upokojitve. Upokojen je bil 30. 6. 1962.

Šular Franc, roj. 17. 5. 1907. Že kot 7-letni otrok se je moral zaposliti kot pastir, ker je bilo v družini 12 otrok. Kot pastir je na kmetih delal do 1927. leta, nakar se je zaposlil v našem podjetju in sicer v stari vlagalnici. Tu je delal do leta 1929, ko je odšel na odsluženje vojaškega roka. Leta 1930 se je vrnil od vojakov. Takrat je bila v podjetju ravno redukcija delovne sile, tako da tu ni dobil zaposlitve. Zato se je zaposlil od leta 1930 do 1936 v skladišču soli na Sušaku. Leta 1936 se je vrnil v Litijo. 6 mesecev je delal kot delavec pri zidarskem mojstru Gorencu v Litiji. Po šestih mesecih pa je dobil zaposlitve v našem podjetju in sicer na mikalnikih, kjer je delal približno 2 meseca, nato pa je delal vse do 22. aprila 1944 v vlagalnici. Takrat je vstopil v Kamniško-Zasavski odred, kjer je bil do osvoboditve. Demobiliziran je bil avgusta 1945. Žena in hčerka pa sta bili internirani od aprila 1944 do maja 1945 na Bavarskem.

Po osvoboditvi se je zaposlil pri nas 11. 8. 1945. Najprej je delal v sukalnici kot mazač strojev 4 mesece, nato je šel v predilnico II. na priučitev za podmojstra in je bil kmalu nato postavljen za v. d. mojstra. Leta 1947 je bil postavljen na položaj mojstra in je v tem svojstvu delal do upokojitve. Upokojen je bil 3. 7. 1962.

Tov. Šular je po osvoboditvi aktivno delal tako v političnih organizacijah v podjetju in izven podjetja, kakor tudi v organih samoupravljanja. V našem podjetju je bil 3 leta predsednik sindikalne podružnice, sekretar celotne organizacije ZK je bil 2 krat po 1 leto, sekretar grupe ZK pa od leta 1947 do 1961. Bil je član prvega delavskega sveta in kasneje leta 1954/55 predsednik delavskega sveta 2 leti. Bil je tudi predsednik disciplinske komisije podjetja, član komisije za odlikovanje in predsednik stanovanjske komisije Predilnice Litija. Izven podjetja pa je sodeloval kot odbornik ljudskega odbora 6 let, bil je predsednik občinske stanovanjske komisije 3 leta, izvoljen sodnik porotnik 2 leti, član odbora SZDL 6 let, član občinskega komiteja ZK Litija pa vsa leta po osvoboditvi.

Že kot otrok je spoznal izkoriščanje delovnega človeka, zato se je po osvoboditvi vključil v javno družbeno politično delo in se vedno pošteno potegoval za pravice delavcev.

Zaradi svojega prizadevanja pri delu v podjetju in pri družbeno političnem delu je bil po predlogu komisije za odlikovanje Predilnice Litija odlikovan z ukazom predsednika republike tov. Tita z Ordenom dela III. stopnje. Odlikovanje mu je bilo izročeno ob priliki tovarniškega praznika 9. 9. 1960.

Od vseh upokojencev so se poslovlili predstavniki uprave podjetja. Vsem želimo v njihovem življenju izven kolektiva še mnogo srečnih in zadovoljnih let. Zahvaljujemo se jim za ves trud in za vse napore, ki so jih vložili v delo v podjetju.

Nezgode v maju, juniju in juliju 1962

V maju je bilo 7 nezgod z 59 izgubljenimi dnevi.

Ponesrečili so se:

1. Vidmar Frančiška, roj. 28. 1. 1923, predica, je pri čiščenju stroja hotela z roko odstraniti naviti bombaž na stroju. Pri tem je zadela ob boben in si poškodovala kazalec leve roke.

2. Krhlikar Pavla, roj. 26. 6. 1913, vozač loncev, je na poti iz službe zaradi pokvarjene zavore na kolesu na klancu padla in si poškodovala zapestje desne roke.

3. Obreza Jakob, roj. 17. 7. 1938, posluževalca mikalnikov, je na poti na delo s kolesom zapeljal na kamen, da ga je spodneslo in je padel ter si poškodoval levo koleno in pretresel glavo.

4. Hauptman Jožefo, roj. 19. 4. 1929, predico, je pri pobiranju lesenega vretena sodelavka zadela s pločevinasto škatlo v desno oko tako, da je prišlo do podplutbe.

5. Kračan Ignaca, roj. 26. 7. 1921, posluževalca baterija, je pri odstranitvi bombaža s stroja udarilo otepalo po sredincu in prstancu desne roke.

6. Laharnar Božidar, roj. 2. 11. 1934, delavec pri remontu strojev, je pri odpiranju omarice za milo zadela z glavo ob košaro, da se je prevrnila in mu padla na nogo ter poškodovala peto leve noge.

7. Gorenc Miha, roj. 13. 5. 1943, delavec pri rahljaču bal, je pri sekanju obročnega železa z bombažnih bal zadela ob železni obroč in si poškodoval desno roko.

V juniju je bilo 9 nezgod s 56 izgubljenimi dnevi.

Ponesrečili so se:

1. Cilenšek Slavka, roj. 25. 8. 1935, snemalka, je pri povezovanju pretrganih niti zadela ob vreteno in si pri tem poškodovala kazalec leve roke.

2. Borišek Mariji, roj. 28. 1. 1923, predici, je pri umivanju rok spodrsnilo, da je padla in si zvila desno nogo v členku.

Gasivsko društvo je razvilo svoj prapor

20. maja je dobilo gasivsko društvo nov prapor, katerega je razvil in društvu izročil dosedanji direktor tov. Koprivnikar Tone.

Ta slovesnost je bila združena s proslavo 75-obljetnice obstoja podjetja in podelitvijo diplom 23 članom v znak priznanja za 10-letno aktivno delovanje v gasivskem društvu.

Na proslavi je pevsko društvo »Lipa« izvedlo nekaj uspešnih pevskih točk.

Tov. Koprivnikar Tone je ob razvitju prapora zaželel gasivskemu društvu čim več uspehov. Predsednik društva tov. Senica Maks pa je ob tej priliki povedal o delu gasivskega društva v preteklosti. Zahvalil se je vodstvu podjetja in samoupravnim organom za vso moralno in materialno pomoč. Gasivska organizacija ima v kolektivu vso podporo. 120 članov kolektiva je darovalo za žebeljčke za nov prapor nad 100 000 dinarjev.

Slovesnosti so prisostvovali predstavniki oblasti in političnih organizacij in številni člani gasivskih društev ostalih tekstilnih podjetij.

Spominski trak za prapor so darovali: ObLO Litija, Predilnica Litija, Sindikalna podružnica Predilnice Litija in Občinska gasivska zveza.

Na dan razvitja prapora je bilo tudi tekmovanje 6 desetih društev za prehodni pokal, ki pa je bilo zaradi slabega vremena prekinjeno in prestavljeno na kasnejši čas.

F. L.

3. Keše Marjan, roj. 5. 1. 1934, vozač akumulatorskega vozička je pri premikanju bal staničnega vlakna zadela ob žico in si poškodoval levo roko.

4. Slabe Alojzija, roj. 10. 12. 1926, predica, je pri potiskanju vozička za predprejo zadela z levo nogo ob kolo in si jo poškodovala.

5. Soldat Franju, roj. 24. 9. 1942, delavcu pri stiskalnici odpadkov, je pri dviganju bale iz stiskalnice spodrsnilo, da je padel in si poškodoval levo ramo.

6. Borišek Francu, roj. 4. 1. 1909, transportnemu delavcu, je pri pokrivanju skladovnice drv spodrsnilo, da je padel in si poškodoval zapestje desne roke.

7. Bassi Oreste, roj. 6. 11. 1928, železostrugar, si je pri snemanju briseurja s stružnice poškodoval prstanec desne roke.

8. Koleša Ivanki, roj. 11. 5. 1926, predici, je pri menjavi flyerskega navitka isti padel na nogo in ji poškodoval palec leve noge.

9. Markovšek Antoniji, roj. 28. 12. 1934, snemalki, je pri prisukovanju niti na prstančnem stroju padel čistilni valjček na prst leve noge.

V juliju 1962 so bile 4 nezgode z 42 izgubljenimi dnevi:

Ponesrečili so se:

1. Kepa Leopoldu, roj. 24. 8. 1915, delavcu pri nakladalniku, se je pri posluževanju nakladalnika stroj zamašil. Zato je ponesrečenec skočil na stroj, pri tem mu je spodrsnilo, da je padel in se udaril v desno roko in levo nogo.

2. Knez Zinki, roj. 16. 2. 1926, predici, ko je šla na delo, je nasproti pripeljal voznik osebnega avtomobila, zapeljal skrajno v desno stran in zadela ob poškodovanko in ji poškodoval desno nogo.

3. Čebin Ivan, roj. 21. 10. 1934, brusilec, je pri zaustavljanju odvajalnega valja pri brusilnem stroju približal levo roko vrteči brusilni plošči, katera ga je obrusila v kazalec leve roke.

4. Koprivnikar Marija, roj. 8. 5. 1910, izdelovalka cev, se je pri čiščenju stroja z žično gobo zbodla v kazalec desne roke.

Pregled obolenj in zdravstvenega stanja zaposlenih

Pri skrbi za zdravje zaposlenih sodelujeta in se dopolnjujeta zdravstvena služba in higiensko-tehnično varstvo v podjetju. Poleg obolenj, ki zajemajo vse prebivalstvo, se nekatera obolenja pogosteje pojavljajo pri gotovih poklicih ali delu. Ker človek preživi približno tretjino časa na delovnem mestu, moramo skrbeti za zdrave delovne pogoje, zaščito pred nezgodami, za zgodnje odkrivanje poklicnih obolenj, opazovati psiho-fizično kondicijo, tempo dela, odmore, odnose med delavci, preventivno pregledovati in pošiljati ogrožene na okrevanje.

Pri analiziranju zdravstvenega stanja v prvih 9 mesecih leta 1963 (glej priloženo tabelo I.) lahko ugotovimo naslednje v primerjavi s preteklim letom.

1. močno so se zmanjšala obolenja dihal. (skoraj za polovico; predvidoma bo 1000 izgubljenih delovnih dni manj kot v prejšnjem letu.) V Zdravstvenem domu smo opazili, da praktično obolenj gripe med zaposlenimi ni bilo. Težko je reči, ali je to uspeh cepljenja (ki štiti v 80%), ker tudi na splošno ni bilo v naši republici epidemije gripe v večjem obsegu. Opaziti pa je, da so obolevali predvsem tisti, ki niso bili cepljeni in se vozijo na delo v Ljubljano. Morda je dolgo, suho in ostro vreme pozimi, ko ni bilo pogostih menjav južnega in hladnega vremena tudi zmanjšalo število prehladnih obolenj.

2. V primerjavi s prejšnjim letom je naraslo število (prebavnih obolenj) in motenj (približno za četrtno). Kje lahko iščemo vzroke? Neredna prehrana, prehitro zaužiti obroki, pomanjkljivo zobovje, preutrujenost, ka-

lorično, vitaminsko in kakovostno in enolična hrana vplivajo na prebavila. Opažamo tudi sezonsko povečanje prebavnih motenj, posebno v sezoni sadja in trgaive. Seveda ima tudi higienska priprava obrokov in čiščenja sadja velik pomen. Pozdraviti je treba uvedbo toplega obroka med delom.

3. Nekoliko je povečano tudi število obolenj kosti, sklepov in mišic. Narava samega dela v Predilnici terja gibanje, obremenjevanje stopal, mišic rok in hrbta. Preurejene klimatske naprave in odsranitev prekomernega prepina bodo zago.ovo vplivale na zmanjšanje prehladnih in miš.čnih obolenj. Največ izgubljenih delovnih dni odpade ravno na ta obolenja.

4. Približno za četrtno je večje število obolenj živčevja in duševnih motenj. Veliko je tudi število izgubljenih delovnih dni, ce jin primerjamo z drugimi obolenji. Število duševnih motenj (večinoma lažje narave) narašča iz leta v leto. Porast opažajo v vseh hitro se razvijajočih državah. V Predilnici je pretežno ženska delovna sila. Zena je danes preobremenjena z delom. Poleg poklicnega, opravlja v večini primerov še vse domače delo. Poleg materinstva, vzgoje otrok, gospod.njsiva ji ostane za počitek premalo casa. Ce nas.anejo na katerikolem področju problemi, se velikokrat pojavijo živčne motnje, katere pa preutrujena žena ne more sama premagati in se proti njim boriti. Vel.kokrat išče iznod podzavestno v bolezni, vendar je pravi vzrok n. pr. neurejene stanovanjske razmere, družinske razmere, odnosi do sodelavcev pri delu, živitev v kolektiv, itd. Ko se uredijo navedeni konflikti, telesne in duševne motnje navadno hitro izginejo.

5. Poškodb pri delu je približno za tretjino manj, kar je lahko priznanje dobri zaščiti pri delu in varnostnim ukrepom.

Pri ostalih obolenjih ni opaziti večjih odklonov v primerjavi z lanskim letom.

Bolniški stalež v prvem polletju 1963. leta 6,8%. Je nižji kot je bil v lanskem letu, vendar se vedno nad republikim povprečjem v tekstilni industriji (5,4%).

Mislím, da je v Predilnici higiensko-tehnično varstvo dobro urejeno, opaziti pa je tudi nenehno skrb in izreden posluh, ki ga imajo samoupravni organi za vse probleme zdravstvene zaščite in so lahko vzgled ostalim podjetjem.

Zadnje cepljenje proti gripi je zajelo skoraj celotni delovni kolektiv
Na sliki: dr. Alenka Dolanc pri vbrizgavanju cepiva
v nos

Od 1 I. 1963 do 30. IX. 1963

St.	Vrsta obolenja	Število	Izgubljenih del. dni	% pogostnosti
1.	Obolenja dihal	153	1466	17,2
2.	Bolezni prebavil	108	1124	11,9
3.	Nega, spremstvo, kontrola	105	303	11,8
4.	Bolezni kosti, sklepov, mišic	99	1572	11,1
5.	Poškodbe izven dela	65	1161	7,2
6.	Bolezni kože in podkožja	57	590	6,4
7.	Živčne bolezni in duševne motnje	51	873	5,7
8.	Bolezni ženskih spolovil	46	365	5,1
9.	Bolezni ledvic, mokril	37	403	4,2
10.	Komplicacije nosečnosti, poroda	35	578	4,0
11.	Poškodbe pri delu	34	599	3,8
12.	Bolezni ust in zobovja	25	126	2,8
13.	Nerevmat. obolenja srca in ožilja	22	506	2,5
14.	Bolezni čutil	17	313	1,9
15.	Novotvorbe	10	468	1,1

Skupno vseh obolenj 892 in 10 822 izgubljenih delovnih dni.

dr. Alenka Dolanc

DS je odobril vire finansiranja in sicer 20 702 000 din iz lastne dinarske udeležbe t. j. iz poslovnega sklada, za 20 702 000 din pa se najame kredit pri Jugobanki pod splošnimi pogoji.

Zvišane štipendije

DS je na predlog komisije za štipendije sklenil, da se povišajo štipendije in sicer za srednje šole do 12 000 din za višje šole in visoke šole pa do 15 000 din mesečno.

Upravni odbor je na seji dne 29. 10. 1963

odobril tov. Primožič Darku, vodji službe vzdrževanja in tov. Zore Ivanu službeno potovanje v Zapadno Nemčijo za nakup in demontažo rezervnih delov za sukalnico. Službeno potovanje bo trajalo predvidoma 10 do 14 dni.

Odobrijo se jima dinarski potni stroški Litija—Ljubljana—Köln in nazaj. Za delo, ki ga bosta opravila v Nemčiji, pa bosta plačana od dobavitelja rezervnih delov.

UO je potrdil izbiro št. pendistov

Na predlog komisije za štipendije je UO potrdil izbiro št. pendistov. Št. pendarajo se Klun Franc in Klun Andrej na Tekstilni srednji šoli v Kranju in Lambergar Elizabeta na Srednji ekonomski šoli v Trbovljah.

DS je na zasedanju 22. 11. 1963 ponovno obravnaval osnutek Statuta podjetja

DS je dal osnutek statuta v razpravo kolektivu. Podaljšal je tudi mandat svetov delovnih skupnosti do volitev v delavski svet.

Družbeni plan za leto 1964

Delavski svet je 22. 11. 1963 razpravljal o planu, vendar plan ni bil dokončno sprejet, ker je bil sprejet predlog, da bi plan člani DS dobili pred dokončnim sklepanjem. Dokončni sklep o tem bo zavzel DS na prihodnjem zasedanju.

S predlogom plana se predvideva proizvodnja 4070 ton enojne preje in 1044 ton sukane preje. Predvideva se večji obseg proizvodnje stanične in sintetične preje. V sukalnici se predvideva porast proizvodnje z novimi strojnimi kapacitetami. S predlogom je bilo predvideno tudi previtje 618 ton enojne preje na »špic konuse«, za kar so bili kupljeni novi previjalni stroji. Na starih previjalnih strojih pa bi previli še 569 ton sukane preje.

Porast proizvodnje in spremenjeni asortiman proizvodov se bo odražal tudi na družbenem bruto produktu, ki se bo povečal v odnosu na leto 1963 za 11,5 %, družbeni proizvod se bo povečal za 22,8 % narodni dohodek pa za 24,9 %.

Plan predvideva porast osebnih dohodkov. Po planu se bo povečal urni zaslužek za 10 %. Povprečna mesečna plača naj bi bila 34 000 din.

Plan predvideva 802 zaposlenih. Investicije so za leto 1964 predvidene v višini 208 milijonov din. V družbeni standard bo vloženih 65 milijonov za nakup stanovanj.

Poročilo o pripravah za skrajšani delovni teden

V mesecu novembru je bila v podjetju komisija Gospodarske zbornice za pregled priprav na 42-urni delavnik.

Vsi podatki oz. izračuni kažejo, da bo to zamisel možno uresničiti s 1. 7. 1964. Zaradi skrajšanega delovnega časa bi se učinkovito delo proizvodnega delavca znižalo iz 2477 ur na 2340 ur v letu 1964 in na 2191 ur v letu 1965.

Se večje znižanje učinkovitega dela pa bo pri ostalih delavcih, ki delajo sedaj po 7,5 ur. Tak delavec naredi letno 2504 učinkovite ure, naslednje leto bo zaradi skraj-

šanega delovnega časa naredil 2354 ur, v letu 1965 pa 2191 ur.

Proizvodnja bi se kljub skrajšanemu delovnemu času povečala, to pa zaradi tega, ker bo v letu 1964 obratovala vse leto predilnica III, ki je obratovala v letu 1963 samo polovico leta, poleg tega pa bi s 1. 7. 1964 dali v obratovanje nadaljnjih 8 novih pristančnih strojev, za katere ne bi najeli nove delovne sile, temveč bi zaradi ureditve pneumafilev in klima naprav povečali zaposlitev na obstoječih kapacitetah. To bi omogočilo dvigniti produktivnost, vendar še vsi izračuni niso dokončno izdelani.

Korektura osebnih dohodkov za plačane bonifikacije in za slabo kvaliteto

Korektura obračunanega zneska osebnih dohodkov za reklamacije zaradi slabe kvalitete:

— vsakih 1 000 000.— plačane bonifikacije se odbije din	
— oddelku, ki je bonifikacijo povzročil	100 000
— direktorju	4 000
— vodji oddelka, ki je bonifikacijo povzročil	5 000
— pomočniku direktorja	4 000
— nadmojstru šefu proizvodnje	5 000
— vodja kontrolne službe	3 000

Korektura obračuna OD se izvrši takrat, kadar se ugotovi, da je slaba kvaliteta povzročena zaradi krivde prizadetih.

Normativ za kvaliteto dela:

Za povzročeno škodo na kvaliteti izdelkov in izpad proizvodnje se odbije:

Pri napaki	1. stopnje	2. stopnje	3. stopnje
povzročitelju	200	500	1 000
vodji izmene	400	1 000	2 000
oddelku	2 000	5 000	10 000
nadmojstru in drugemu vodilnemu osebju	100	1 000	2 000

Napake 1. stopnje so:

— pomešanje barv cevk, loncev, listkov ipd., vendar brez posledic,
— nepravčasno in nepravilno opravljanje predpisanih del (posluževanje, čiščenje, mazanje, zbiranje odpadkov ipd.)

Napake 2. stopnje so:

— pomešanje in druge napake iz prejšnjega odstavka, ki imajo za posledico izločitev izdelkov (polizdelkov v odpadke, v DC oz. zmanjšuje njihovo vrednost — do količine 100 kg).

— neizpolnjevanje predpisov in navodil, ki imajo za posledico izpad proizvodnje do 5000 vret. ur.

Napake 3. stopnje so:

— iste kot 2. stopnje, če je količina nad 100 kg in če je zastoj več kot 5000 vret. ur.

Povzročitelju se korigira obračunani OD takrat, kadar se nedvoumno ugotovi njegova osebna krivda za povzročeno napako in to takrat, kadar napako ugotovi sam oddelek v katerem dela. Če napako ugotovijo drugi oddelki ali službe, se poleg delavčevega korigira tudi mojstrov OD. Če pa je povzročitelj neugotovljiv se korigira masa OD oddelka in OD mojstra.

L. R.